

Huvudman

Föreningen för Gefle Kristna Skola
Organisationsnummer 885001–8683
huvudman@gks.nu

Beslut

Datum 2025-03-27

Dnr 2024:2920

Sida 1 (20)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Tranmursskolan i Gävle; nu fråga om uppföljning av beslut den 28 juni 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Föreningen för Gefle Kristna Skola att senast den 11 augusti 2025 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brist rörande att undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Om Föreningen för Gefle Kristna Skola inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras. Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Föreningen för Gefle Kristna Skola ska vidta följande åtgärder**Undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare**

1. Se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. Huvudmannen ska i sin redovisning av vidtagna åtgärder den 11 augusti 2025 inkomma med en förteckning över hur undervisningen kommer att fördelas läsåret 2025/2026 med avseende på vilka lärare som undervisar samt vilka ämnen och årskurser dessa undervisar i. Huvudmannen ska även inkomma med en förteckning över de lärartjänster som huvudmannen har tillsatt eller avser att tillsätta på Tranmursskolan inför läsåret 2025/2026. För det fall huvudmannen avser att för undervisningen använda lärare utan legitimation och/eller rätt behörighet, ska huvudmannen i redovisningen ange vilken undantagsbestämmelse beslutet grundar sig på samt inkomma med en motivering kring varför bestämmelsen är tillämpligt i det aktuella fallet. (2 kap. 13 och 17–19 §§ skollagen). Dokumentation av rekryteringsförsök, inklusive annonser, som

gjorts under perioden den 27 mars 2025 till och med den 11 augusti 2025 ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 13, 17 och 18 §§ skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Föreningen för Gefle Kristna Skola en anmärkning avseende bristerna betygssättning och särskilt stöd. Föreningen för Gefle Kristna Skola ska senast den 11 augusti 2025 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser konfessionella inslag, saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund och fjärrundervisning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:2920) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde våren 2024 en tillsyn av Tranmursskolan i Gävle kommun. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande extra anpassningar och särskilt stöd, betygssättning, konfessionella inslag, fjärrundervisning, legitimation och behörighet, kränkande behandling, tillgång till elevhälsa, elevers frånvaro, vetenskaplig grund, saklighet och allsidighet samt kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.

Skolinspektionen beslutade den 28 juni 2024 att förelägga Föreningen för Gefle Kristna Skola att senast den 29 november 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna rörande betygssättning, särskilt stöd, konfessionella inslag, saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund, undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare och fjärrundervisning.

Föreningen för Gefle Kristna Skola har den 29 november 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i samband med uppföljningen genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektions-

observationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, betygskatalogen för vår- och höstterminen 2024, lärarlegitimationer och dokumentation om rekryteringsförsök. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Gefle Kristna Skola har följt föreläggandet och om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningen ges av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i tidigare beslut den 28 juni 2024 förelagt huvudmannen att se till att undervisningen vid Tranmursskolan bedrivs av legitimerade och behöriga lärare, om lärarna inte omfattas av något av undantagen från dessa krav.

Huvudmannen har den 29 november redovisat vidtagna åtgärder. Som en del av redovisningen har huvudmannen, bland annat, inkommit med underlag i form av annonsering efter lärare.

Huvudmannen uppger i redovisningen att huvudmannen i samverkan med rektorn och skolchefen aktivt har försökt rekrytera legitimerade och behöriga lärare till Tranmursskolan men att flertalet sökanden inte haft lärarlegitimation eller behörighet att undervisa i de ämnen där behörighet saknas på skolan. Huvudmannen uppger att rektorn och skolchef har fördelat tjänsterna på skolan så att eleverna i så hög utsträckning får undervisning av lärare med behörighet i det aktuella ämnet och årskurserna för läsåret 2024/2025 samt att lärarna som undervisar i skolans val kristendom i årskurs 7–9 och i NO och teknik i årskurs 2–3 nu är behöriga.

Av huvudmannens redovisning framgår att en lärare som är behörig att undervisa i ämnena matematik, kemi, biologi, fysik och teknik i årskurserna 4–9 samt att en lärare behörig att undervisa i ämnena matematik och teknik för årskurserna 7–9 rekryterades till skolan inför läsåret 2024/2025.

Vidare framgår att ytterligare en tredje lärare, behörig att undervisa i ämnena matematik och svenska, rekryterades i juni 2024 men att denna lärare sade upp sig efter två veckor.

Av den skriftliga information som huvudmannen lämnat till Skolinspektionen samt av intervju som Skolinspektionen hållit med rektorn i januari 2025 framkommer att eleverna vid Tranmusskolan under läsåret 2024/2025 undervisas i flera ämnen av lärare som saknar lärarlegitimation eller behörighet.

Undervisning i ämnena svenska och engelska 7–9

Av redovisningen framgår att läraren som undervisar i ämnena engelska i årskurserna 7–9 och svenska i årskurserna 7 och 8 saknar lärarlegitimation. Läraren i fråga är under utbildning och saknar sitt examensarbete för att bli legitimerad lärare med behörighet att undervisa i ämnena engelska samt religionskunskap. I ämnet engelska finns bland övriga anställda lärare på skolan en lärare som är behörig att undervisa i ämnet för berörda årskurser. Rektorn uppger i intervju att den behöriga läraren redan har fullt i sin tjänst som klasslärare och därför inte kan användas för att bedriva undervisningen i engelska för elever i årskurserna 7–9.

Undervisningen i svenska för eleverna i årskurs 9 bedrivs av två lärare, varav den ena saknar lärarlegitimation. Den andra läraren är legitimerad men saknar behörighet att undervisa i svenska.

Av redovisningen framgår att huvudmannen lade ut två annonser i november 2024 via Arbetsförmedlingen gällande en tjänst som legitimerad och behörig lärare i engelska i årskurs 7–9 och en tjänst som legitimerad och behörig lärare i svenska i årskurs 7–9. Huvudmannen har även lagt ut annonser på sin hemsida att de söker legitimerade och behöriga lärare i engelska och svenska i årskurs 7–9 i juni och augusti 2024.

Undervisning i ämnena bild, slöjd (textil), hem- och konsumentkunskap, historia och samhällskunskap

I ämnena bild för elever i årskurserna 2–9 samt slöjd (textil) bedrivs undervisningen på skolan av en lärare som saknar lärarlegitimation. Läraren undervisar även elever i årskurs 8 i hem- och konsumentkunskap samt elever i årskurs 9 i svenska. Huvudmannen uppger i redovisningen att läraren har undervisat i ämnena bild, slöjd och till viss del även hem- och konsumentkunskap på skolan under tio års tid.

Vidare undervisas elever i årskurs 1 i ämnet bild av en legitimerad lärare som saknar behörighet att undervisa i ämnet. Huvudmannen hänvisar i sin redovisning till att det saknats legitimerade och behöriga sökanden för tjänsterna i bild, slöjd och svenska i årskurserna 7–9 samt att läraren i fråga

bedöms vara lämplig att bedriva undervisningen. I november 2024 lades annonser ut gällande legitimerad och behörig lärare i slöjd, bild och hem- och konsumentkunskap via Arbetsförmedlingen. Huvudmannen har även lagt ut annonser på sin hemsida att de söker legitimerade och behöriga lärare i bild i årskurs 1–9, hem- och konsumentkunskap i årskurs 4–9 och SO i årskurs 4–6 i juni och augusti 2024.

Elever i årskurserna 5–9 undervisas i ämnena historia och samhällskunskap av en lärare som har lärarlegitimation men som saknar behörighet att undervisa i dessa ämnen. Det framgår av redovisningen att läraren har undervisat i dessa ämnen i tio år på skolan. Läraren undervisar även elever i årskurs 9 i svenska samt hem- och konsumentkunskap men saknar behörighet att undervisa i dessa ämnen. Huvudmannen hänvisar i sin redovisning till att ingen behörig och legitimerad lärare i svenska för årskurs 7–9 sökt anställning på skolan inför läsåret 2024/2025 samt att läraren i fråga bedömts som lämplig att bedriva undervisning utifrån erfarenhet och utbildning. Av redovisningen framgår att huvudmannen annonserat efter legitimerade och behöriga lärare i svenska i årskurs 7–9, SO i årskurs 4–6, historia i årskurs 7–9 och samhällskunskap i årskurs 7–9 i november 2024 via Arbetsförmedlingen. Huvudmannen har även lagt ut annonser på sin hemsida att de söker legitimerade och behöriga lärare i hem- och konsumentkunskap i årskurs 4–9, svenska i årskurs 7–9 och SO i årskurs 4–6 i juni och augusti 2024.

Undervisning i ämnet idrott och hälsa

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa bedrivs i samtliga årskurser av en lärare som visserligen har lärarlegitimation men som saknar behörighet att undervisa i ämnet. Huvudmannen uppger i redovisningen att läraren undervisat i idrott och hälsa på skolan sedan 2013. I november 2024 lades en annons ut gällande en legitimerad och behörig lärare i idrott- och hälsa för årskurs 1–9 via Arbetsförmedlingen. Huvudmannen har även lagt ut annonser på sin hemsida att de söker en legitimerad och behörig lärare i idrott- och hälsa i årskurs 1–9 i juni och augusti 2024.

Undervisning i ämnet moderna språk (spanska)

Läraren som undervisar i ämnet moderna språk (spanska) i årskurs 6–9 saknar lärarlegitimation. Av redovisningen framgår att läraren börjat sin anställning i augusti 2024 och har en utländsk magisterexamen som språklärare. Huvudmannen har den 20 februari 2025 inkommit med en annons om att skolan söker en legitimerad och behörig lärare i spanska som publicerats på huvudmannens hemsida under 2025. Huvudmannen har lagt ut samma annons på sin hemsida i juni och augusti 2024.

Undervisningen i samhällsorienterande ämnen (SO) i årskurserna 2–3

Av huvudmannens redovisning framgår att eleverna i årskurserna 2 och 3 undervisas i SO-ämnena av en legitimerad lärare som saknar behörighet att undervisa i dessa ämnen. Av personalförteckning samt av granskade lärarlegitimationer framgår att det finns en annan lärare anställd på skolan som är behörig att undervisa i SO-ämnena i aktuella årskurser. Då rektorn tillfrågats kring varför den behöriga läraren inte använts för att bedriva undervisningen i SO i årskurserna 2–3 uppger denna i att den behöriga lärarens inte haft möjlighet att undervisa i fler ämnen och klasser inom ramen för sin tjänst.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen i november 2024 annonserat efter en legitimerad och behörig lärare i de samhällsorienterande ämnena för årskurserna 4–6 via Arbetsförmedlingen. Huvudmannen har även lagt ut en annons på sin hemsida att de söker en legitimerad och behörig lärare i SO i årskurs 4–6 i juni och augusti 2024.

Undervisning i ämnena matematik, naturorienterande ämnen (NO), teknik och slöjd (trä och metall)

I ämnena matematik, NO i årskurs 5–6, teknik i årskurs 5–9 och slöjd i årskurs 3–9 undervisas eleverna sedan januari 2025 av en legitimerad lärare som saknar behörighet att undervisa i ämnena. Rektorn uppger att läraren påbörjade sin tjänst i slutet av januari 2025 och att läraren då ersatte en tidigare anställd lärare som rekryterades till läsåret 2024/2025. Tidigare lärare var behörig att undervisa i ämnena matematik och teknik men dennes anställning avslutades under innevarande läsår. Läraren som undervisar sedan januari 2025 var den mest lämpade sökanden då tjänsten utlystes. Läraren är behörig att undervisa i samtliga ämnen hen undervisar i utom slöjd men dock enbart behörig att undervisa årskurserna 1–3. Rektorn uppger vidare att läraren planeras undervisa i dessa ämnen läsåret ut och att det inte ännu är bestämt hur undervisningen kommer att fördelas till nästa läsår då detta kommer att bero på elevantalet på skolan.

Av redovisningen framgår att huvudmannen den 8 april 2024, dvs före Skolinspektionens tillsyn, annonserat efter en legitimerad och behörig lärare i matematik, NO, teknik och träslöjd i årskurs 4–9 via Arbetsförmedlingen. Sista ansökningsdag var den 14 augusti 2024. Rektorn uppger att ingen fullt ut behörig lärare sökte den utannonserade tjänsten. I november 2024 annonserade skolan efter en legitimerad och behörig lärare i slöjd i årskurs 3–9 via Arbetsförmedlingen men ingen behörig lärare har sökt tjänsten. Huvudmannen annonserade en ytterligare gång i november efter en legitimerad och behörig lärare i matematik, NO och teknik i årskurs

4–6 via Arbetsförmedlingen. I juni och augusti 2024 har huvudmannen även lagt ut annonser på sin hemsida att de söker legitimerade och behöriga lärare i matematik, teknik och NO i årskurs 4–6.

Undervisning i skolans val, kristendom

Av huvudmannens redovisning framgår att elever i årskurserna 1–6 på skolan undervisas i skolans val kristendom av tre legitimerade lärare, vilka samtliga saknar behörighet att undervisa i ämnet religionskunskap.

Av personalförteckning samt av inskickade lärarlegitimationer framgår att det på skolan finns två anställda lärare med behörighet att undervisa i ämnet religionskunskap. Den ena av dessa lärare är behörig att undervisa i årskurserna 1–3. Den andra läraren är behörig att undervisa i religionskunskap för årskurserna 7–9. Den senare bedriver undervisning i skolans val kristendom för elever i årskurserna 7–9.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen i november 2024 annonserat efter en lärare som är legitimerad och behörig att undervisa i SO för årskurserna 4–6 samt historia och samhällskunskap för årskurserna 7–9 på Arbetsförmedlingen. Huvudmannen har även lagt ut en annons på sin hemsida att de söker en legitimerad och behörig lärare i SO i årskurserna 4–6 i juni och augusti 2024.

Huvudmannens försök att rekrytera behöriga och legitimerade lärare

Av huvudmannens skriftliga redovisning och inkomna annonser framgår att huvudmannen har gjort rekryteringsförsök via Arbetsförmedlingen i augusti och november månad 2024. Samma månad som de vidtagna åtgärderna skriftligen skulle redovisas till Skolinspektionen. Vidare har huvudmannen enbart annonserat på skolans hemsida avseende en lärare i moderna språk (spanska). Skolinspektionen har i en kompletterande begäran den 10 mars 2025 begärt att få ta del av de rekryteringsförsök som genomförts av huvudmannen före 14 augusti 2024 och inför läsåret 2024/2025. Av huvudmannens komplettering framgår det att huvudmannen har annonserat efter en legitimerad och behörig lärare i svenska och engelska i årskurs 4–9 via skolans hemsida i maj och augusti 2024 samt mellan oktober 2024 till januari 2025 efter legitimerade och behöriga lärare i ämnena matematik, teknik och NO i årskurs 4–6, i engelska i årskurs 7–9, i svenska i årskurs 7–9, i SO i årskurs 4–6, i bild i årskurs 1–9, i idrott- och hälsa i årskurs 1–9, i hem- och konsumentkunskap i årskurs 4–9 och i spanska i årskurs 6–9.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder om inte undervisningen avser undervisning i ämnet modersmål. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena framgår att om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det. Finns det ingen sådan person inom huvudmannens organisation bör huvudmannen göra ansträngningar för att rekrytera en legitimerad och behörig lärare. Visar det sig sedan saknas sökande med legitimation och rätt behörighet får en annan lärare tillfälligt bedriva undervisningen. (Prop. 2010/11:20 s. 84 f.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Tranmursskolan fortsatt inte lever upp till författningarnas krav avseende att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare.

Huvudregeln i skollagen innebär att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av både lag och förarbeten framgår att användande av lärare utan legitimation och utan rätt behörighet endast ska ske undantagsvis och under en begränsad tid. Av förarbetena framgår vidare att huvudmannen är skyldig att försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som ska bedrivas. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella ämnen och årskurser.

Av utredningen framgår att undervisning i matematik och NO i årskurs 5–6, teknik i årskurs 5–9 och träslöjd i årskurs 3–9 bedrivs av en legitimerad lärare som saknar behörighet att bedriva undervisningen. Av utredningen framgår vidare att skolan från början rekryterade en annan lärare vid ingången av läsåret för att bedriva undervisningen men att denna lärare slutat på skolan. Nuvarande lärare tog över undervisningen i januari 2025 vid en tidpunkt då tjänstefördelningen redan var lagd. Läraren i fråga är

behörig att undervisa flertalet ämnen i lägre årskurser och har bedömts vara lämplig att bedriva undervisningen. Skolinspektionen bedömer att det under dessa omständigheter kan finnas fog att i undervisningen använda en utbildad lärare som är lämplig och erfaren även om denna saknar ämnesbehörighet. Regelverket medger denna möjlighet för en begränsad period, upp till högst ett år.

Av utredningen framgår emellertid även att undervisningen i ämnena svenska och engelska i årskurserna 7–9, bild, slöjd (textil, trä och metall), hem- och konsumentkunskap, historia och samhällskunskap i årskurserna 5–9, idrott och hälsa, moderna språk (spanska), skolans val kristendom i årskurserna 1–6 samt i samhällsorienterande ämnen (SO) i årskurserna 2–3 under läsåret 2024/2025 bedrivs av lärare som saknar legitimation eller behörighet att undervisa. I ämnena slöjd, bild, hem- och konsumentkunskap, svenska, historia och samhällskunskap framgår att nuvarande lärare undervisat under tio års tid på skolan. I ämnet idrott och hälsa framgår att läraren har undervisat i ämnet på skolan sedan 2013.

Utifrån de annonser som huvudmannen inkommit med inom ramen för sin redovisning framgår att huvudmannen annonserat efter legitimerade och behöriga lärare i flertalet av ovan nämnda ämnen via Arbetsförmedlingens platsbank men att denna annonsering, med ett undantag, skett i november 2024. Vad gäller tidigare rekryteringsförsök inför starten av läsåret 2024/2025 så uppger rektorn att annonsering efter lärare skett på skolans hemsida med löpande uppdatering av tillgängliga tjänster och ansökningsdatum. Skolinspektionen bedömer att det, i ett läge då huvudmannen är i behov av att finna lärare med behörighet för den undervisning som ska bedrivas, inte kan anses tillräckligt att enbart annonsera på skolans hemsida och att huvudmannen borde ha påbörjat sina rekryteringsförsök via Arbetsförmedlingens platsbank inför läsårsstart. Att huvudmannen inte gjort tillräckliga ansträngningar för att försöka rekrytera legitimerade och behöriga lärare är en brist.

Vad gäller samhällsorienterande ämnen (SO), engelska samt skolans val, kristendom så framgår av utredningen att det finns lärare anställda på skolan som har legitimation och behörighet att undervisa i dessa ämnen. Utifrån vad rektorn uppgett så räckte emellertid inte dessa lärares tjänster till för att bedriva undervisningen i dessa ämnen inom ramen för nuvarande tjänstefördelning. Skolinspektionen har ingen anledning att ifrågasätta rektorns uppgifter om att befintliga lärares tid inte räckte till, men konstaterar att det, i sådant fall, borde ha genomförts försök att rekrytera ytterligare behöriga lärare till den undervisning som skulle bedrivas. Att så inte har skett är en brist.

Skolinspektionen bedömer att Föreningen för Gefle Kristna skola i flera fall använt sig av lärare som är obehöriga och som saknar legitimation vid

Tranmursskolan utan förutsättningarna uppfyllts för att få tillämpa undantag från dessa krav. Skolinspektionen bedömer att författningarnas krav att endast den som har legitimation som lärare och behörig för viss undervisning får bedriva undervisning inte är uppfyllt i verksamheten inom ämnena moderna språk (spanska) i årskurs 6–9, engelska i årskurs 7–9 och svenska i årskurs 7–8, bild i årskurs 1–9, syslörd i årskurs 3–9, hem- och konsumentkunskap i årskurs 8-9, svenska i årskurs 9, matematik i årskurs 5-6, naturorienterande ämnena (NO) i årskurs 5-6, teknik i årskurs 5–9, träslöjd i årskurs 3–9, historia i årskurs 5-9, samhällskunskap i årskurs 5–9, idrott- och hälsa i årskurs 1–9, kristendom i årskurs 1-3 och 5-6 och samhällsorienterande ämnena (SO) i årskurs 2–3.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de forskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Föreningen för Gefle Kristna Skolas verksamhet vid Tranmursskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller området undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Det finns därför skäl att förelägga Tranmursskolan att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Anmärkning

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 28 juni 2024 bedömde Skolinspektionen att verksamheten vid Tranmursskolan inte uppfyllde skollagens krav vad gäller betygssättning. Detta då lärare som saknar lärarlegitimation har signerat i betygskatalogen tillsammans med rektorn, undervisande lärare har inte signerat betyg i betygskatalogen och daterat underskriften, varje betyg har inte en signatur och det går inte att utläsa av betygskatalogen när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång.

Av huvudmannens redovisning framkommer att den undervisande personalen fick muntlig information den 27 augusti 2024 kring betygssättning av skolchefen och den 17 september 2024 upprättades en skriftlig plan för sambedömning där olegitimerade lärare bedömer tillsammans med legitimerade lärare. Den 12 november 2024 påminde skolchefen på

arbetslagsmöten att lärarna fortlöpande ska sambedöma i ämnen där icke-legitimerade lärare sätter betyg tillsammans med legitimerade lärare. Vidare avsattes det den 3 december 2024 en halv studiedag då icke-legitimerade lärare sambedömde underlag inför betygssättning tillsammans med legitimerade lärare. Skolchefen och rektorn har tillsammans skrivit en instruktion om vad som gäller i samband med betygssättning och skickat ut den till personalen den 13 november 2024.

Huvudmannen har inkommit med betygskatalogen för vår- och höstterminen 2024. Skolinspektionen har tagit del av den och granskat den avseende samtliga elever i årskurserna 6–9. Av betygskatalogerna framgår det att varje betyg har en signatur och det går att utläsa av betygskatalogen när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång. Vidare framgår det att lärare som saknar lärarlegitimation inte längre har signerat i betygskatalogen tillsammans med rektorn men i de fall då den undervisande läraren saknar legitimation har den legitimerade läraren ensamt signerat i betygskatalogen. Även av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärare utan legitimation samråder med en legitimerad lärare inför att betyg ska sättas och att det är den legitimerade läraren, som den olegitimerade läraren sambedömer med, som signerar i betygskatalogen.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog ska skolenheten ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende betygssättning. Huvudmannen har inte fullt ut avhjälpt tidigare brist. Av utredningen framgår att om en undervisande lärare saknar lärarlegitimation signerar denne inte i betygskatalogen utan enbart den legitimerade läraren som den undervisande läraren sambedömer med. Båda lärarna ska signera i betygskatalogen. Det är en brist att en undervisande lärare inte signerar betyg i betygskatalogen och daterar underskriften.

I övrigt uppfyller Föreningen för Gefle Kristna Skola författningskraven kring betygssättning.

Särskilt stöd**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

I beslut den 28 juni 2024 bedömde Skolinspektionen att verksamheten vid Tranmursskolan inte uppfyllde skollagens krav vad gäller särskilt stöd. Detta då rektorn inte alltid skyndsamt startade en utredning om elevers eventuella behov av särskilt stöd när lärare lämnat en anmälan om att de befärar att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer att uppfylla betygskriterierna eller de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Vidare konstaterade Skolinspektionen att det inte fattades beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram i de fall en utredning av en elevs behov visar att eleven inte behöver särskilt stöd och det fanns även brister i utformningen av åtgärdsprogram. Skolinspektionen konstaterade att sex åtgärdsprogram daterats med datum för uppföljning som passerat och det framgick inte av de fem elever som har anpassad studiegång vilka ämnen som anpassats bort och om det är helt eller delvis.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen har en tätare dialog med rektorn för att förvissa sig om att rektorn har tillräckliga resurser för att leva upp till skollagens bestämmelser om särskilt stöd samt att rutinerna fungerar. Rektorn ansvarar för att i sitt kvalitetsarbete kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för att eleverna ska kunna utvecklas mot utbildningens mål, för att fortlöpande utveckla arbetsprocesserna på skolan kring arbetet med åtgärdsprogram och särskilt stöd samt för att ge en helhetsbild om antalet åtgärdsprogram skiljer sig åt mellan olika årskurser och ämnen.

Huvudmannen har inkommit med åtgärdsprogram och en lista över vilka elever som har anmälts och utretts för särskilt stöd. Av listan framgår att det har gjorts sju anmälningar och startats sju utredningar om särskilt stöd.

Av intervju med lärare och rektorn tillika specialpedagog framkommer att det nu skyndsamt har startats utredningar om behov av särskilt stöd när lärare anmält att denne befärar att elever trots extra anpassningar inte kommer att uppfylla betygskriterierna eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Av inkommen dokumentation och intervju med rektorn framkommer att det har fattats beslut om att inte upprätta ett åtgärdsprogram fattats för två elever under höstterminen 2024.

Skolinspektionen har tagit del av och granskat skolans åtta åtgärdsprogram. Fyra av åtgärdsprogrammen innehåller beslut om anpassad studiegång. Av dessa beslut framgår det vilka ämnen som anpassats bort och om det är helt eller delvis.

I sju av åtgärdsprogrammen som Skolinspektionen får ta del av har datumet för när åtgärdsprogrammet ska följas upp och utvärderas passerats. Av intervju med rektorn framkommer att uppföljning ska ha skett gällande sex av eleverna men något nytt datum för uppföljning och utvärdering har inte skrivits in i åtgärdsprogrammen. Åtgärdsprogrammet gällande en elev har inte följts upp och utvärderats den 11 november 2024 eftersom rektorn varit sjukskriven och ingen har tagit över hennes roll under denna tid.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befäras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen (3 kap. 9 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) (3 kap. 12 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav avseende särskilt stöd. Huvudmannen har inte fullt ut avhjälpt tidigare brist. Av utredningen framgår datumet för när åtgärdsprogrammet ska följas upp och utvärderas passerats i sju av skolans åtta åtgärdsprogram. Uppföljning har skett i alla utom ett fall men något nytt datum för uppföljning och utvärdering har inte skrivits in i åtgärdsprogrammen. Det är en brist att ett åtgärdsprogram inte har följts upp och utvärderats och att sju åtgärdsprogram daterats med datum för uppföljning som passerat.

I övrigt uppfyller Föreningen för Gefle Kristna Skola författningskraven kring särskilt stöd.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Föreningen för Gefle Kristna Skolas verksamhet vid Tranmursskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller bristerna betygssättning och särskilt stöd. Utredningen visar att bristen gällande betygssättning endast avser att den undervisande läraren inte signerar betygskatalogen tillsammans med den legitimerade läraren som läraren sambedömer med. I övrigt uppfyller betygskatalogen författningarnas krav. Vidare visar utredningen att bristen gällande särskilt stöd avser att uppföljning och utvärdering av ett åtgärdsprogram inte gjorts samt att nytt datum för uppföljning och utvärdering inte har skrivits in i sju åtgärdsprogram trots att åtgärdsprogrammen följts upp och utvärderats. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Föreningen för Gefle Kristna Skola en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Konfessionella inslag

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 26 juni 2024 bedömde Skolinspektionen att verksamheten vid Tranmursskolan inte uppfyllde skollagens krav vad gäller konfessionella inslag. Detta då utredningen visade att konfessionella inslag inte avgränsades från andra aktiviteter i utbildningen och att det förekom konfessionella inslag där det inte var frivilligt för eleverna att delta.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skoldagarna inleds med en tio minuter lång samling på morgonen. Samlingen är åtskild från övriga aktiviteter i utbildning i tid och ingår inte i undervisningstiden. Eleverna kan välja om de vill vara med på en samling med konfessionella inslag eller om de vill vara med på en samling som till sitt innehåll är icke-konfessionell. De olika samlingarna är åtskilda i olika rum. På den konfessionella samlingen så läser en lärare ur en andaktsbok och ber för dagen och på den icke-konfessionella samlingen får eleverna läsa. Efter samlingen går eleverna till sin klass och där börjar skoldagens undervisning.

Huvudmannen har inkommit med scheman varav det framgår att samlingen och lektionerna är åtskilda.

Av intervjuer med elever på lågstadiet framkommer att de ber under samlingen och att det enbart finns en samling men om de inte vill be kan de sitta stilla och vara tysta. Av intervjuer med elever på mellanstadiet och högstadiet framkommer det att det sedan höstterminen finns två samlingar att välja mellan. En där eleverna läser tyst och en där läraren läser ur Bibeln för eleverna.

Av intervjuer med lärare framkommer att skolan nu har en valbar samling då eleverna antingen får läsa tyst i en bok, eller gå på en konfessionell samling där det läses en kort text ur en andaktsbok. Om det bara finns en lärare på plats har de enbart tyst läsning. Det har skickats ut information till vårdnadshavarna. Information om dagen och närvaro tas först efter samlingen. Av intervju med en lärare på lågstadiet framkommer att samlingen är en lugn start på dagen då de går igenom rutiner och har en liten bön "Gud som haver barnen kär" för att välsigna dagen. En annan lågstadielärare uppger att morgonsamlingen är konfessionell och att hon verkligen försöker särskilja de konfessionella inslagen från den övriga skoldagen och vara tydlig med vad som utgör morgonsamlingen. Läraren och eleverna ber tillsammans "Gud som haver" och sedan följer en kort tystnad för individuell bön. Ibland sjunger de någon sång eller läser. Därefter slutar samlingen

och eleverna börjar jobba. Närvaron tas efter samlingen. Alla elever på lågstadiet har valt att delta på den konfessionella samlingen.

Av intervju med rektorn framkommer att skolan nu har två alternativ för alla elever. Eleverna kan välja att delta antingen i en samling med tyst läsning eller i en samling som är konfessionell, vid vilken läraren ber bön högt eller läser ur en andaktsbok. Skolan skickade ut information om detta till alla vårdnadshavare innan terminen började. I lågstadiet har samtliga vårdnadshavare valt att deras barn ska delta i den konfessionella samlingen, så där hålls bara en samling med konfessionella inslag. Vårdnadshavarna framförde sitt önskemål skriftligt via e-post eller muntligen. Rektorn uppger att en effekt på högstadiet blivit att eleverna där i högre utsträckning uteblir från samlingen, för att den ses som frivillig. Rektorn förklarar att skolan numera är noga med att all information om skoldagen ges först när lektionen börjar och att närvaro tas efter samlingen.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 7 a § skollagen framgår att om huvudmannen för en fristående skola, en fristående förskola eller ett fristående fritidshem har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med vissa angivna begränsningar.

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att med konfessionell inriktning avses inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag. Med konfessionella inslag avses bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag.

Av 1 kap. 7 b § skollagen framgår att deltagandet i konfessionella inslag alltid ska vara frivilligt. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn eller elever är införstådda med detta. Vidare framgår att ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om ett barn eller en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag.

Av 1 kap. 7 c § skollagen framgår att vid fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning får konfessionella inslag endast förekomma vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat om. Sådan information ska lämnas till barnets vårdnadshavare, och i mellanstadiet och i högstadiet, även till eleven.

Av 1 kap. 7 d § skollagen framgår att information enligt 7 c § ska innehålla uppgifter om 1. vilka konfessionella inslag som kan förekomma och när de kan förekomma, 2. vilken likvärdig aktivitet utan konfessionella inslag som erbjuds som ett alternativ till en aktivitet där sådana inslag ingår enligt 7 b § tredje stycket, och 3. en påminnelse om att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt enligt 7 b § andra stycket.

Av förarbetena till ovannämnda bestämmelser i skollagen (prop. 2021/22:157, sid 109) framgår att inslag som omfattas är t.ex. trosbekännelse, bön och predikan. Av förarbetena (sid 51 och 114–115) framgår vidare att huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn respektive elever är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt och att detta t.ex. kan innebära att muntliga förtydliganden kan behöva göras inför enskilda konfessionella moment, så att det inte i den praktiska situationen framstår som att det inte finns någon valfrihet. För att kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas bör barnet eller eleven alltid ha rätt att utebli från det konfessionella inslaget. Ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Ett exempel är att en bön inte ska ingå som ett moment i en morgonsamling där information om dagens aktiviteter ska lämnas. Huvudmannen kan istället skilja mellan en morgonstund med ett konfessionellt inslag, t.ex. bön, som det är frivilligt att delta i, och en därefter följande morgonsamling utan konfessionella inslag som syftar till att lämna information om dagens verksamhet. Det är viktigt att frivilligheten blir reell och att huvudmannen säkerställer att de elever som väljer att avstå från ett konfessionellt inslag inte exkluderas från gemenskapen eller på andra sätt drabbas av negativa konsekvenser.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Saklig undervisning som vilar på vetenskaplig grund

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 28 juni 2024 bedömde Skolinspektionen att verksamheten vid Tranmursskolan i Gävle inte uppfyllde skollagens krav fullt ut avseende att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund, saklighet och allsidighet. Detta då utredningen visade att lärare i skolans val kristendom förespråkade ovetenskapliga argument för att bibliska berättelser ägt rum som motsägs av vetenskap samt att lärare inte bemöt uppfattningar hos elever, som står i strid med vetenskap, med vetenskapliga fakta.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att undervisningen i skolans val kristendom i årskurs 7–9 sedan höstterminen 2024 leds av en lärare som är behörig att undervisa i ämnet religionskunskap. Läraren är ämnesansvarig för kristendomsundervisningen och handleder även övriga undervisande lärare på låg- och mellanstadiet i undervisningen i ämnet. Dessa lärare har lärarlegitimation med lång erfarenhet av att undervisa i kristendom och religionskunskap på skolan. Vidare framgår det att huvudmannen har gett skolledningen i uppdrag att inför varje läsår diskutera med de undervisande lärarna att undervisningen i kristendom med tillhörande kursplan är saklig, allsidig och att den vilar på en vetenskaplig grund. Undervisningen i skolans val kristendom utgår från läroboken Kristendom.

Av intervju med elever framkommer det att lärare inte ger argument för att det som skildras i Bibeln har hänt på riktigt.

Av intervju med lärare i som undervisar i skolans val kristendom framkommer att de presenterar material från Bibeln så som skapelseberättelsen som en historisk tolkning och inte som att det är vetenskapligt belagt. En lärare uppger att han inte försöker påverka elever genom att säga att något är sanning utan att "Bibeln säger så här". En annan lärare uppger att hon försöker vara noga med att peka på vad som är tro och vad som är vetenskap. Om elever tror att bibliska berättelser har hänt precis som det står i Bibeln frågar läraren hur eleven kan veta det och säga att det är skillnad på att tro och att veta.

Av intervju med rektorn framkommer att hon säkerställer att undervisningen är saklig och vilar på vetenskaplig grund genom att vid möten kontrollera att lärarna håller sig till läroplanen, genom att göra klassrumsbesök och kontrollera vilken litteratur som skolan köper in.

Rättslig reglering

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. (1 kap. 5 § skollagen)

Av förarbetena framgår bland annat följande. De nationella styrdokumenterna ger läraren utrymme att välja innehåll och metoder för att nå målen. Detta kräver ett vetenskapligt förhållningssätt i bemärkelsen att kritiskt granska, att pröva och att sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang. Arbetet i skolan med att välja innehåll och metod och att värdera resultatet ska därför präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet. Utbildningen, och de läroplaner och kursplaner som styr den, vilar självklart på forskningsbaserad grund och beprövad erfarenhet. (...) Regeringen förslår formuleringen "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet". Både utbildningens innehåll och den pedagogik som används

omfattas av bestämmelsen. Formuleringen tydliggör också lärares ansvar att bedriva en undervisning som vilar på vetenskaplig grund. (prop. 2009/10:165, s. 223 f.)

Undervisningen i grundskolan får omfatta skolans val. (10 kap. 4 § skollagen)

Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Undervisning i ett ämne inom skolans val ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med kursplanen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. (9 kap. 9 och 11 §§ skolförordningen [2011:185])

Undervisningen som sker inom skolans val i grundskolan i form av fördjupning i bl.a. kristendom måste ske på ett sådant sätt att den fortfarande är icke-konfessionell, dvs. den ska vila på vetenskaplig grund och vara saklig och allsidig. Det innebär bl.a. att det i själva undervisningen inte får förekomma några som helst inslag av utövande bekännelsekaraktär. (Prop. 2009/10:165 s. 227)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Fjärrundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 28 juni 2024 bedömde Skolinspektionen att verksamheten vid Tranmursskolan i Gävle inte uppfyllde skollagens krav vad gäller fjärrundervisning. Detta då utredningen visade att en elev fick undervisning digitalt hemifrån via Teams.

I huvudmannens redovisning anges bland annat följande. Tranmursskolan har upphört att ha undervisning digitalt med hemmasittare. All form av undervisning sker i skolans lokaler och lärarna får inte ha någon digital kontakt med hemmasittare.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att det inte längre finns några elever på skolan som får fjärrundervisning.

Rättslig reglering

Med fjärrundervisning avses interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid (1 kap. 3 § skollagen).

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar. (21 kap. 12 § skollagen)

Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. (21 kap. 13 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av enhetschefen Anna Bergqvist.

Utredaren Charlotte Rosengren har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även Niklas Lundström medverkat.